

Komercijalizacija obrazovanja i merkantilizacija znanja

ANDREA ZLATAR VIOLIĆ

doi: 10.3935/rsp.v16i2.862

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Komercijalizacija obrazovanja i merkantilizacija znanja paralelni su procesi kojima je akademska zajednica izrazito izložena posljednjih dvaju desetljeća. U katalogu problema kojim se može mapirati sadašnja situacija (status obrazovanja u društvenom sustavu, podfinanciranost cijelog sustava, neuspješna implementacija bolonjske reforme, kvantifikacijske metode vrednovanja svih elemenata obrazovanja / nastava, studenti, nastavnici/, nedostatak argumentiranih rasprava i istraživanja o visokom školstvu...) posebno treba naglasiti proces posvemašnje **merkantilizacije znanja** koja u ime tržišno isplativih i tehno-svrhovitih znanja podcjenjuje i odbacuje društvena i humanistička istraživanja, društveno i humanističko obrazovanje. Iz tog je razloga pozicioniranje društveno-humanističkih fakulteta, a posebno filozofskih fakulteta, specifično u odnosu na »cjelinu« akademskog pogona koja se, više ili manje uspješno, adaptira zahtjevima »tržišta rada«, bili oni realni ili simulirani. U nizu javno izrečenih argumenata koji su bili usmjereni na odstrel tradicionalne humanistike jako mjesto ima često iskazivan stav da se **vrijednost sveučilišta mjeri prema kratkoći vremena u kojoj se zapošljavaju diplomirani**. Takav stav,

koji izjednačava vrijednost (znanja) onih koji na sveučilištu stječu diplome različitih razina isključivo u odnosu prema »tržištu rada«, posebno je neprihvatljiv u hrvatskoj sredini. Naime, u okolnostima tržišta rada u Hrvatskoj, koje ne samo da ne funkcionira po jasnim pravilima, već nije niti opisano u smislu realnih pokazatelja trendova zaposlenosti i zapošljivosti, na tom i takvom tržištu koje uopće nije prepoznalo novu kvalifikacijsku razinu potencijalne »radne snage«, to jest, bolonjske prvostupnike, takav stav neposredno zadire u autonomiju kako sveučilišnog pogona tako i znanstveno-istraživačkog rada svih fundamentalnih znanosti, pa su prve na odstrelu društveno-humanističke znanosti kao i fundamentalne znanosti poput fizike. Svrha, razlog i smisao znanstvenog istraživanja i akademskog obrazovanja pretvaraju se u pitanja koristi i isplativosti – pri čemu mjeru koristi i isplativosti procjenjuju političke i ekonomske strukture moći.

Nije stoga čudno, nego je sasvim jasno da se prosvjedi protiv komercijalizacije obrazovanja i merkantilizacije znanja ponajprije i najjasnije artikuliraju u – i mentalnim i fizičkim - prostorima **filozofskih fakulteta** – tamo gdje je stvarno znanje direktno suprotstavljeno fingiranom tržištu.